N°. 258. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD,

Dingsdag 30 October.

Frankrijk.

Parijs, den 26sten October.

In de gewone correspondentie leest men heden het volgende:

„Al de ministeriële bladen hebben zich steeds beklaagd, van het oogenblik af, dat de burgeroorlog in Spanje uitbrak, over de [illegible] waarmede de aanhangers van don *Carlos* steeds gelegenheid vonden, om zich naar de in opstand zijnde gewesten te begeven, geld, munitien en allerlei hulp derwaarts over te maken. Het bestuur werd steeds van laauwhartigheid in de ten uitvoerlegging van het traktaat van het viervoudig verbond beschuldigd. Men heeft op de grenzen een observatie-kordon gevormd, douanen en policie-agenten er geplaatst, doch al die maatregelen hebben de karlisten niet belet, telkens wanneer zij wilden, de grenzen over te gaan; de reis van de prinses *van Beira* en van den oudsten zoon van don *Carlos* moge zulks nog dezer dagen getuigen. De fransche policie was nogtans door de autoriteiten te Saltzburg gewaarschuwd geworden, dat de verloofde van don *Carlos* vertrokken was, hare reis tot aan de fransche grenzen was aangeduid, en desniettemin heeft men haar op den langen togt over het fransch gebied niet kunnen aanhouden. Men heeft reizigers te Bordeaux en Bayonne aangehouden, in de meening van de bewuste personaadjen te ontdekken, terwijl zij middelerwijl de grenzen overgingen. Men heeft het immer daarvoor gehouden, dat er meer dan nalatigheid van de zijde der policie onder schuilde; men vreesde dat het ministerie er toe de hand leende om zulke hooge personen vrij te laten doortrekken. Maar heden zien wij dat een legitimistisch blad het fransch ministerie openlijk braveert, en ronduit verklaard, dat eene magt boven die der ministers de reis van de prinses *van Beira* begunstigd heeft, zoo als zij het reeds gedaan had bij den togt van don *Carlos* over het fransche grondgebied. Men zou daaruit moeten besluiten, dat don *Carlos* zelfs te Parijs begunstigers heeft, die hoog genoeg geplaatst zijn om hem onmiddelijk hulp te verleenen. Dit gesteld, dan behoeft men zich niet te verwonderen, dat het ontwerp van interventie en cooperatie zoo veel tegenstand gevonden heeft, toen de heer *Thiers* het wilde doorzetten. Men zal het evenwigt tuschen de beide partijen in Spanje hebben willen behouden, om later eene zamensmelting tusschen karlisten en constitutionelen gemakkelijk te maken."

— Een der bladen geeft heden morgen zeer ongunstige tijdingen van het blokade-eskader op de Mexikaansche kust; volgens hetzelve zou de geele koorts zich op de schepen geopenbaard en vele slagtoffers gemaakt hebben. Men vertrouwt, dat dit berigt onwaar zal zijn, waartoe te meer grond bestaat, omdat de jongste over Engeland ontvangen berigten van het eskader er met geen woord van spreken.

— De groothertogin van Mecklenburg vertrekt tegen het einde der maand naar Duitschland, om er den winter door te brengen.

— De policie zet hare nasporingen nog steeds voort, om lieden te ontdekken, die aan de zoogenaamde zamenzweeringen of aan de uitgave en verspreiding van oproerige republikeinsche bladen schuldig zijn, in handen te krijgen. Behalve den gezegden waterdrager, is een dergelijk persoon, die het water met een wagentje aan de huizen rondbrengt, in arrest genomen.

— De ondernemer van den ijzeren spoorweg van Bazel naar Straatsburg, de heer *Koechlin*, heeft een brief in de dagbladen doen plaatsen, waarin hij zegt tot de likwidatie der kompagnie-schap te willen overgaan.

— De *Garde National* van Marseille vermeldt, dat de britsche paket *Confiance*, den 12den van Maltha vertrokken, op het oogenblik van de aankomst der fransche paketboot van Konstantinopel, te Marseille met depeches voor het britsch gouvernement, die groot [illegible] schijnen, aangekomen was. Een koerier was met dezelven terstond vertrokken.

— De correspondentie van de Spaansche grenzen houdt het berigt, dat de achter-neef van don *Carlos*, den infant don *Sebastiaan*, in het bevel over de troepen zou vervangen.

— Op de beurs van heden (26 October) werden genoteerd: 5 pCt. 110 [illegible] 3 pCt. 81,35; Nap. renten 101,95; Sp. Ardoin 18⅞; Rom. L. 103¼.

Van den 27sten.

Het half-officiëel orgaan, *le Moniteur Parisien*, beijvert zich, ter geruststelling der familien, die betrekkingen aan boord van het blokkade-eskader op de Mexikaansche kust hebben, om het gisteren door een der bladen gegeven berigt tegen te spreken, dat de geele koorts op dat eskader zou uitgebroken zijn.

— De jongste verandering van prefecten en de nadering van den tijd der bijeenroeping van de kamers, doen thans veel spreken over de houding, waarin het tegenwoordig bestuur zich tegenover dezelve zal geplaatst zien. Het valt niet te ontkennen, dat de meeste bekwame lieden, die vroeger de zijde van het ministerie kozen, minder warme vrienden van hetzelve geworden zijn; van daar de vrees dat men met eene geduchte oppositie zal te doen hebben, hetgeen weder aanleiding gegeven heeft, om de tegenwoordige ministers het voornemen te leenen, van al spoedig de gedeputeerden kamer te ontbinden en nieuwe verkiezingen bijeen te roepen, wanneer het bleek, dat zij in de tegenwoordige het onderspit zouden delven. Andere lieden intusschen, die beter meenen den geest van het tegenwoordig ministerie te kennen, beweren, dat de ministers veeleer, gelijk door hen in de vorige zitting reeds werd gedaan; zich in zekeren zin naar de heerschende strekking in de kamer zullen voegen en zich daardoor zullen staande te houden, in plaats van tot buitengewone maatregelen over te gaan.

— Gisteren avond heeft de koning de voorstelling in het *Théâtre français*, waar *Cinna* werd gegeven, bijgewoond, hetgeen sedert drie jaren niet was gebeurd. De koning was vergezeld van de koningin, den koning en de koningin der Belgen, de prinsen en prinsessen, en werd op de levendigste wijze begroet. In weerwil dat iedereen zich bij deze gelegenheid konde overtuigen, dat de koning in den besten gezondheidsstaat verkeert, laten de oppositie-bladen niet na, om gedurig allerlei geruchten aangaande plotselijke toevallen die hij ondervond te verspreiden. Dat zulks strekt om onrust in de gemoederen te zaaijen is vrij duidelijk, maar zonderling klinkt het, wanneer men hoort, dat de vrienden van het ministerie de verbreiding van dergelijke geruchten niet ongaarne zouden zien, omdat die indruk geschikt was om de voorstanders van de [illegible] te brengen, uit hoofde van het gevaar, dat in de uitvoering zou gelegen zijn, wanneer de koning eens kwam te overlijden.

— Bij den graaf *Pahlen* werd gisteren eene groote vereeniging gehouden, waarbij vele legitimisten tegenwoordig waren en waar over de zaken van Spanje zou gehandeld zijn.

— De gewezen minister onder *Karel X*, de heer *Guernon de Ranville*, is dezer dagen uit Duitschland komende, *Lyon* gepasseerd, naar herwaarts reizende om zich vervolgens naar Normandije te begeven.

— De geheime sommen door het gouvernement besteed, om het vertrek van den prins *Lodewijk Bonaparte* uit Zwitserland te bewerken worden op 10 millioenen fr. geschat; eene opgave die men zeker wel voor overdreven mag houden.

— Uit Marseille schrijft men van den 23sten dezer, dat het gerucht, volgens welk de britsche vloot de Dardanellen zou zijn binnen gestevend, geheel benijden de waarheid was. Aanleiding tot dit gerucht kon gegeven hebben, de terugkeering van de turksche vloot naar Konstantinopel.

— De gewone correspondentie uit Madrid tot den 20sten October houdt het volgende:

„De aanneming der oorlogsportefeuille door den generaal *Alaix* was altijd nog twijfelachtig. Gisteren heeft men het officieel berigt er van gekregen; de nieuwe oorlogsminister wordt binnen weinige dagen gewacht.

„Het gouvernement heeft den onder-staatssecretaris van oorlog, don *Manuel Llorente*, uit zijnen post ontzet. Zijn opvolger is nog niet benoemd. De tegenwoordigheid van den Britschen gezant, den heer *Villiers*, heeft aan de geruchten een einde gemaakt die wegens een zoogenaamd misverstand tusschen het engelsch en spaansch gouvernement in omloop waren.

„Volgens een loopend, doch niet gewaarborgd gerucht, was *Balmaseda*, na den Ebro te zijn overgegaan in Kastilie getrokken. — Men gelooft, dat in den loop van den dag twee afdeelingen van het korps van *Narvaez* den omtrek van de hoofdstad zullen verlaten om naar de provincien Toledo en Avila te trekken.

„Tot secretaris van den raad der ministers is benoemd don [illegible] del *Castillo y Ayensa*. — De hertog *van Frias* geeft heden een groot diner aan al de hooge staats-ambtenaren."

— In de binnenlandsche renten werden ook heden veel zaken gedaan. De naderende maandelijksche vereffening werd op de beurs met zorg te gemoet gezien, uithoofde van de groote fluctuatien in den loop der maand, vooral van de spoorwegaandeelen. De notering was heden (27 October): 5 pCt. 109,95; 3 pCt. 81,[illegible]; Nap. fr. 101,80; Sp. Ardoin 18; Rom. L. 103⅝.

Duitschland.

FRANKFORT, den 25sten October.

Uit Silezie verneemt men dat de prins en prinses *Albert* in hunne groote heerlijkheid *Camenz*, op den verjaardag des Kroonprinsen, den eersten steen tot een grootsch paleis gelegd hebben. Dit geschiedde met groote plegtigheid en daarbij werden rijke aalmoezen aan de armen uitgedeeld.

De gezondheids-toestand van den geheimen staats- en oorlogsminister, *von Rauch*, voor wiens leven men vreesde, schijnt zich te verbeteren en men heeft thans hoop op eene algeheele herstelling.

— De daarstelling van eenen spoorweg tusschen Warschau en Krakau, en een' zijtak aan den noord-spoorweg, *Keizer Ferdinand* genaamd, schijnt alsnu bepaald te zijn; want men verneemt, dat verschillende kapitalisten van Weenen de uitnoodiging hebben ontvangen, om hunne belangstelling in deze onderneming te willen aan den dag leggen.

— Uit Weenen schrijft men van den 16den, dat de keizer en keizerin bepaaldelijk den 26sten October teruggewacht werden. Op de terugreis van Venetie zouden hoogstdezelven zich van den 22 tot den 23sten te Klagenfurth ophouden, waar groote toebereidselen voor hunne ontvangst gemaakt werden. Op den dag der terugkomst te Weenen zal in de St. Stephanuskerk een *te Deum* gezongen en den keizer een rijk met zilver versierd album, met de insignien der Lombardische krooning en het jaartal, benevens een bundel gedichten aangeboden worden. De leden der burgerschap zullen, met den burgemeester aan het hoofd, den keizer te gemoet gaan en begroeten.

De courant van Venetie van den 13den October, behelst een eigenhandig schrijven des keizers aan den gouverneur der Venetiaansche gewesten, graaf *Spaur*, waarin hij hem, onder dankbetuiging voor deszelfs ijver, de orde der ijzeren kroon, eerste klasse toezendt.

— In berigten uit Italie wordt gemeld, dat de Napelsche oorlogsminister vorst *Scaletta*, ten gevolge van de openbaring zijner meening aan den koning, nopens de wijze van staatkundig beheer op het eiland Sicilie, terstond zijn ontslag bekomen had. De inspecteur-generaal der gendarmerie, *Lecca*, was in zijne plaats benoemd. — De hertog *van Laurenzana*, die door den koning van Palermo naar Messina werd ontboden, was tot president van het voorloopig bestuur over Sicilie benoemd geworden, terwijl hem tevens de departementen van buitenlandsche zaken en van finantien werden opgedragen. Men houdt het thans voor vrij zeker, dat binnen kort Sicilie geen op zichzelven beheerd wordenden staat meer zal uitmaken, maar met Napels onder een bestuur gebragt worden.

De oostenrijksche staatsminister graaf *Kollowrat* zou binnen kort uit Italië naar Weenen terugkeeren.

— Uit Jassy wordt van den 13den October geschreven: De tijdingen uit het zuidelijke Rusland spreken bij voortduring van de krijgstoerustingen die aldaar met ijver voortgezet worden. Te Sebastopol heerscht nog steeds groote drukte, en het schijnt, dat ook in de haven van Nikolajeff een eskader zich verzamelen zal. Binnen kort zijn aldaar verscheidene russische oorlogschepen de haven binnengeloopen, waaronder een van 120 en twee van 80 stukken met verscheidene kleine vaartuigen. Waarschijnlijk zullen ook deze schepen naar de kusten van Abasie en Tscherkessie onder zeil gaan, op welke kusten het de, in den loop van dezen zomer, derwaarts uitgezondene expeditien, gelukt is niet minder dan vier versterkte punten aan te leggen.

Nederlanden.

BREDA, den 29sten October.

Uit 's Hage schrijft men van gisteren:

» Z. Exc. de baron *van der Duyn van Maasdam*, die door Z. M. met eene zending naar Stuttgart belast is geweest, is gisteren middag omstreeks vijf ure in de residentie aangekomen. Naar men verzekert zijn de onderhandelingen, over een te sluiten huwelijk tusschen Z. K. H. den Erfprins *van Oranje* en de tweede dochter van Z. M. den Koning van Wurtemberg, met den besten uitslag bekroond geworden. Z. K. H. de Erfprins woonde gisteren avond de voorstelling in den Franschen schouwburg bij, en werd door het talrijk publiek uitgeroepen, en met levendige blijken van deelneming begroet. Men ziet thans de voordragt eener wet aan de Staten-Generaal, nopens het te sluiten huwelijk, binnen kort te gemoet."

— De *Staats Courant* vermeldt heden, dat de graaf *van der Duyn van Maasdam* voor zijn vertrek uit Stuttgart, versierd geworden is met het grootkruis van de orde van de Wurtembergsche kroon, zijnde de koninklijke Huisorde.

— In den *Avondbode* van heden leest men het volgende:

» Een onzer binnenlandsche dagbladen heeft dezer dagen gemeld, dat er provisioneel geene ontwerpen van wet bij de tweede kamer der Staten-Generaal zouden worden voorgedragen. Wij vernemen daarentegen van goederhand, dat eerstdaags, welligt reeds aanstaanden maandag, drie ontwerpen van wet aan de Tweede Kamer zullen worden voorgedragen, als: 1. de voortduring der wet tot beteugeling van woelingen, ook over het jaar 1839. 2. een ontwerp van wet tot heffing der nationale militie over 1839, en dat wel 1 man op de 300 zielen; en 3. een ontwerp ter voorziening in de buitengewone behoeften voor marine en oorlog over 1839, bij aldien de staatkundige toestand van het vaderland zulks mogt blijven vorderen."

— In een dagblad der residentie leest men: » Wij vernemen dat het Z. M. dezer dagen behaagd heeft, de heer mr. *W. J. Quintus*, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de provincie Groningen, tot den Nederlandschen adelstand te verheffen."

— Naar men verneemt, heeft het Z. M. dezer dagen behaagd autorisatie te verleenen tot den opbouw eener geheel nieuwe Roomsch Katholijke kerk in de residentie, en wel op hetzelfde terrein, waar thans zoodanige kerk in het hooge Westeinde geplaatst is.

— Het *Handelsblad* houdt een berigt uit 's Hage dat na langdurige onderhandelingen tusschen het ministerie van kolonien en de directie der Handel-Maatschappij voor eergisteren een nieuw kontract is tot stand gebragt, volgens hetwelk de provisie en andere voordeelen, welke de Handel-Maatschappij door hare handelingen voor het ministerie van kolonien geniet, eene zeer belangrijke vermindering hebben ondergaan.

— Op den 24sten heeft te Harlingen de begraving plaats gehad van vijf schipbreukelingen van het verongelukte beurtschip; hoogst treffend was dit alles, te meer daar de lijkbaren gevolgd werden, door de aanwezige geredden en de menschlievende redders; eene groote menigte vergezelde dezen treurigen optogt naar het kerkhof; welk een en ander niet weinig de in deze stad aanwezige treurigheid vermeerderde. — Niettegenstaande steeds in het werk gestelde pogingen, heeft het tot hiertoe niet mogen gelukken, alle de vermiste schipbreukelingen te vinden.

— Naar men verneemt is twee dagen na het ongeluk, den Harlinger beurtschipper *van der Werf* overkomen, een aanzienlijke diefstal van gouden en zilveren voorwerpen, kleederen enz. bij nacht, door overklimming, gepleegd ten huize van zijnen konfrater *A. L. de Boer*, te Harlingen woonachtig.

— Volgens ontvangen berigten, bevond zich op den 11den Julij ll., in de straat Sunda, Zr. Ms. fregat *de Maas*, onder bevel van den kapitein ter zee *van Maren*, bestemd naar de Oost-Indiën: en aan boord hebbende den schout-bij-nacht *E. Lucas*, benoemd tot inspecteur en kommandant in de Nederlandsche Oost-Indische bezittingen. Alles bevond zich aan boord, volgens die berigten, in eenen goeden welstand.

— Z. M. heeft den heer *P. van Vlissingen* te Amsterdam, een octrooi voor den tijd van vijftien jaren verleend, op de invoering in dit Rijk van eene nieuwe soort van spinwerktuigen.

— Door HH. Exc. de ministers van binnenlandsche zaken en van financien, is den 25 dezer ter kennis van de belanghebbenden gebragt; dat, te rekenen van 1 november aanstaanden, dagelijks (zon- en feestdagen uitgezonderd) bij de Nederlandsche Bank te Amsterdam, mitsgaders ten kantore van de agenten van den algemeenen [illegible] in de hoofdplaatsen der provincien, zoo mede te Rotterdam, overeenkomstig art. 3 en 4 van het berigt der geldleening tot [illegible] der kosten van aanleg van eenen ijzeren spoorweg van Amsterdam over Utrecht naar Arnhem, zal worden gevaceerd tot de voldoening der [illegible], van genoemde geldleening uitgegeven obligatien gevoegde coupons van ƒ 22,50, wegens [illegible], op gezegden 1sten November vervallen.

— Naar men verneemt is het ontwerp tot daarstelling van eene uitwatering in zee te Scheveningen thans zoo ver gevorderd, dat er reeds een rapport aan het ministerie van binnenlandsche zaken is ingeleverd, waarbij de wijze van uitvoering voorgesteld wordt en de kosten voorloopig geraamd zijn.

— In de ll. Donderdag door de Nederlandsche Handelmaatschappij te Amsterdam gehoudene veiling van 37,527 kranjangs en kanassers, 198 kisten, 4464 [illegible] Java-suiker, is alles verkocht.

— Men zal zich welligt herinneren, dat de heer *Molineau*, die zich lang in onze hoofdstad opgehouden heeft, ter bevordering der onderneming van de Mein- en Donaukanalen, in het afgeloopen jaar aan onderscheidene huizen van commercie voorgesteld heeft, om het stelsel van vervoer met snelbooten op kanalen, gelijk dit in Schotland en in het noorden van Engeland gebezigd wordt, in Holland in te voeren. De heer *Molineau* schijnt zijn plan niet opgegeven te hebben, doch thans is geene sprake van de invoering van het in Schotland en Engeland gebezigde stelsel, maar van eene geheel nieuwe methode uitgevonden door een Fransch zee-officier, en op de kanalen in Frankrijk met het best mogelijke gevolg beproefd, terwijl men in het *Journal de la Haye* leest, dat genoemde heer te 's Gravenhage is aangekomen, om aan het gouvernement de toepassing van het nieuwe stelsel niet alleen op de kanaalvaart, maar zelfs op de stoomzeevaart voor te stellen.

Uit een algemeenen staat van vergelijking tusschen de raming van 's Rijks inkomsten over het dienstjaar 1838, en de opbrengst der Rijks inkomsten over de vier laatste maanden van 1837, met bijvoeging van de ontvangsten over de [illegible] des jaars 1838, blijkt, dat de [illegible], op ƒ 44,702,422,86, en [illegible] opgebragt ƒ 45,878,315,77½, zoodat de inkomsten een excedent hebben opgeleverd van ƒ [illegible].

Meer dan de raming hebben opgebragt de in- en uitgaande regten ƒ 187,935,88½, de suiker ƒ 74,154,16½, het binnenlandsch gedisteleerd ƒ 178,437,44½, buitenlandsch gedisteleerd ƒ 5476,49, geslagt ƒ 197,440,24½, hout ƒ 92,585,73, zeep ƒ 30,326,67½, turf ƒ 16,461,05, steenkolen ƒ 893,890, vervoer-biljetten ƒ 39,171,60½; indirecte belastingen ƒ 463,732,01; regt van waarborg op gouden en zilveren werken ƒ 20,983,13, loterijen ƒ 15,229,86½, jagt- en visscherij ƒ 14,000,30, verschillende ontvangsten ƒ 763,44½.

Beneden de raming zijn gebleven de wijn ƒ 97,755,87, bieren en azijnen ƒ 23,465,74, gemaal ƒ 38,800,02, posterijen ƒ 8612,05½

De werkelijke opbrengst is geweest: grondbelasting *f* 8,781,582,53, personeel *f* 4,830,000, patenten *f* 1,627,500, inkomende en uitgaande regten *f* 3,587,935,88½, suiker *f* 324,154,16½, wijn *f* 1,027,244,13, binnenlandsch gedisteleerd *f* 3,803,327,43, buitenlandsch gedisteleerd *f* 317,876,49, geslagt *f* 1,697,440,24½, zout *f* 1,352,485,73, zeep *f* 817,826,67½, bieren en azijnen *f* 344,035,26, turf *f* 1,066,461,05, steenkolen *f* 457,338,90, gemaal *f* 2,961,199,98, tien pCt. collectief zegel en vervoerbiljetten *f* 1,505,611,60½, indirecte belastingen *f* 7,338,732,01, regt van waarborg op gouden en zilveren werken *f* 160,983,13, posterijen *f* 1,441,387,94½, loterijen *f* 465,229,86½, jagt en visscherij *f* 109,000,30, inkomsten der domeinen van Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden *f* 190,000, verkoopingen en verschillende ontvangsten *f* 470,773,44½, (waaronder 's Rijks inkomsten uit de entrepots *f* 30,369,39½), en uitkeering uit de geldmiddelen der overzeesche bezittingen *f* 1,200,000. De, gedurende opgemeld tijdstip, ontvangene som, voor inkomende en uitgaande regten was gesplitst als volgt: in-, uit- en doorvoer *f* 3,044,845,34, tonnegeld der zeeschepen *f* 330,091,87½, watertollen *f* 5,167,79½, formaat-zegel *f* 17,654,40, turksche paspoorten *f* 450, vast regt en scheepsvaart regt *f* 289,726,47½.

De hoofdsom der regten van registratie enz., was verdeeld als volgt: zegel *f* 1,106,052,63½; registratie *f* 2,671,763,48½, griffie *f* 33,748,43½, hypotheek *f* 215,818,32½, successien *f* 2,204,457,52½, vaste boeten *f* 23,976,89.

De akten van de jagt en visscherij hebben bedragen *f* 109,000,30. De verkoopingen en toevallige baten bestonden, gedurende hetzelfde tijdperk, in: verkooping van 's lands goederen en eigendommen *f* 70,236,09½, sloten van rekeningen en teruggave *f* 58,514,87½, bijdragen van lotelingen tot het stellen van plaatsvervangers bij de nationale militie *f* 18,115; boeten, niet tot de vaste boeten behoorende, *f* 21,97,82, justitie-kotsen *f* 20,989,67½, kosten van vervolging *f* 10,35; vijf percent administratie-kosten, wegens gelden aan derden behooren de 934,12, toevallige ontvangsten *f* 40,142,66.

Naar men verneemt heeft zich onlangs de vader van eenen loteling der Nationale Militie van dit jaar, bij request, tot Zijne Maj. gewend, met de klagte, dat, zoowel de Militie-raad, als de Gedeputeerde Staten geweigerd hebben, op den jongsten zijner vier zonen, die vrijstelling gevraagd had, op grond van de dienst van twee van deszelfs broeders bij de Nationale Militie, toe te passen de gunst, aan de broederdienst bij art. 94, der wet van den 8sten Januarij 1817 (Staatsblad n°. 1) verbonden, enkel om reden dat een van zijne voormelde thans dienende zonen niet, uit kracht der wetten op de Nationale Militie, maar uit kracht van de wet van den 31sten December 1822, als nalatig mobiel schutter, tot de dienst bij de Nationale Militie was verwezen; verzoekende de requestrant mitsdien, dat de in deze, door de militieraad en heeren gedeputeerde staten, gedane uitspraak verbeterd en voormelde zijn jongste zoon, alsnog van de militiedienst vrijgesteld moge worden. Deze reclame aan de beslissing Zijner Majesteit onderworpen zijnde geworden, heeft Hoogstdezelve, na verhoor van den raad van state, den minister van binnenlandsche zaken gemagtigd, om aan den requestrant te kennen te geven, dat er geene termen zijn gevonden om de [illegible] komen, en [illegible] derhalve [illegible] gereden. De [illegible], welke [illegible] gekomen tegen de admissie van de dienst bij de nationale militie van een nalatig mobiel schutter, als grond tot vrijstelling voor een van deszelfs broeders, die anders in den regel tot vrijstelling geregtigd zou zijn geweest, zijn deze: «dat de wet van den 31sten December 1832 (Staatsblad n°. 67) uitsluitend betreft mobiele schutterij, dat de toepassing van deze wet nimmer van eenen schutter eenen milicien kan maken, en dat, gemelde het hier, ongeacht de nalatige tot de militiedienst is veroordeeld nog altoos eenen mobielen schutter geldt, het 4e tikel der wet van den 22sten December 1837 (Staatsblad n°. 77), deszelfs volle kracht behoudt; aangezien men, een ander beginsel volgende, tot de onbilligheid zou vervallen van de vrijstelling in art. 94 der wet van den 8sten Januarij 1817 (Staatsblad n°. 1) vermeld, te onthouden aan eenen loteling, wiens thans nog tot de mobiele schutterij behoorende broeder, b. v. reeds in 1830, gewillig de wapenen heeft opgenomen, en in alle gevaren, aan de velddienst verbonden, gedeeld heeft, en deze zelfde vrijstelling daarentegen toe te staan aan eenen loteling, die zich aan de mobiele dienst heeft onttrokken, en, ten gevolge daarvan, als straf, aan de nationale militie toegewezen is geworden.

Zaturdag namiddag is eene kruidfabriek aan eene bijzondere kompagnieschap onder de firma [illegible] en comp. behoorende en gelegen tusschen Hornu en Bossu, op ruim twee uren ten zuidwesten van Mons, in de lucht gesprongen. De schok was zoo geweldig dat dezelve wijd en ver in den omtrek werd gevoeld en de gebouwen in de rigting van den wind, tot op drie en vier uren afstands min of meer schade leden. Te Mons waar door den dreun vele glazen en verbrijzeld en zelfs de binnendeuren opengesprongen, viel een zwartachtige, sterkruikende asch als regen neder. In het kruidmagazijn bevonden zich, behalve eene hoeveelheid voor den mijnarbeid geschikt, 20,000 kilogrammen kruid voor rekening van het belgisch bewind. Al de gebouwen tot het etablissement behoorende werden geheel vernield; de schade op de plaats van het ongeluk wordt op 400,000 fr. begroot. Het meest te betreuren is echter, dat ook dit ongeluk wederom menschen levens gekost heeft, zijnde er van de 17 werklieden, die er gewoonlijk arbeidden, elf, waaronder verscheidene huisvaders, jammerlijk omgekomen; gedeelten hunner lijken werden onder de puin hoopen of midden op het veld gevonden. Naar het zeggen was de ontbarsting het eerst ontstaan, bij het opladen van een konvooi kruid op een tweetal wagens.

— De tweede der belgische finantiecommissarissen de heer *Dujardin*, is jl. Zaturdag van Londen te Brussel teruggekomen.

— Gedurende de tien eerste dagen van October hebben de belgische spoorwegen vervoerd 54,223 reizigers en opgebragt fr. 87,418,30

— Te Brussel heeft zich eene kompagnieschap gevormd, die met een maatschappelijk kapitaal van 500,000 fr. een schouwburg in de nieuwe Leopolds-wijk wil doen opbouwen.

— De heer *Cockerill* heeft in de Luiksche bladen een brief doen plaatsen, aan de werklieden en de verdere personen gerigt, die hem een standbeeld wilden oprigten, waarin hij die eer op het nadrukkelijkst van de hand wijst.

— Te Antwerpen waren Zaturdag ll. genoteerd: Belg. 102¼; O. Met. [illegible]; Sp. Ardoin 15¾, ⅞; Nap. r. 93⅝; Rom. L. 101⅜; Gertf. te Antw. 100¾; Wissel op Amst. ½ pCt. verl. pap.; op Rott. ⅝ pCt. verl. pap. en kont.

De Londensche berigten over Belgie tot Vrijdag den 26sten, melden, onder anderen, dat de russische, pruissische, oostenrijksche en fransche gezanten dien dag op het bureau van de buitenlandsche zaken gearbeid hadden; den vorigen dag waren de fransche, pruissische en oostenrijksche gezanten aldaar bijeen geweest.

— Prins *Lodewijk Bonaparte* is woensdag ll. te Londen aangekomen. Hij zou voornemens zijn een afgezonderd leven te leiden en beginnen met een togt door het binnenste van Engeland te doen.

— Te Londen waren den 26sten de 5 pCt. geo. 94; de hollandsche fondsen hielden zich op hunne hoogte staande; de portugesche hadden eene ligte rijzing ondergaan; de 3 pCt. golden 20¾.

PHILANTROPIE.

Onder de tooverwoorden van den nieuwen tijd bekleedt het woord *Philantropie* eene eerste plaats. Menschenmin toch staat in een allernaauwst verband met beschaving, verlichting, wereldburgerschap en met de afschaffing van het doodregt; het eenige waarvoor de beschavers, verlichters, wereldburgers en politieke hervormers bekommerd zijn, omdat zij hunne menschenmin, liefst niet op zoo ergen proef willen gesteld zien, en het onverdoofbaar *ik* te luide spreekt, om nog niet onder al de kreten van algemeene gevoelens en beginselen en stelselmatige begrippen gehoord te worden. Wij treffen een sprekend voorbeeld daarvan aan, in de ontijdig doch veelal oppervlakkige beschouwingen over den Pacha van Egypte. Hoe toch wordt deze vorst door de Engelsche liberalen, en niet minder door de Fransche, zoo in openbare vergaderingen als in de dagbladen, voorgesteld als het toonbeeld eens Prinsen, als een navolgenswaardig Regent, wien elk achting en bewondering schuldig is te betoonen? En als men den man, wiens lof uitgekreten wordt, als ware hij de beschaver van een nieuw werelddeel, als ware hij de bij uitstekendheid verlichte Vorst, van naderbij beschouwt en met een onbevangen gemoed de middelen gadeslaat, die *Mehemed*-ali gebruikt, om tot zijn doel te geraken, dan moet men niet meer vragen, of er niet veel op dien lof valt af te dingen, maar veel meer of die lof eenigzins verdiend zij. Immers, mag er wel ernstiglijk over gedacht worden, of een Vorst die alleen uit zucht tot zelf-verheffing en uit eigenbelang, zich-zelven zoekt te onttrekken aan de oppermagt die hem in aanzien bragt, daardoor dat hij zich verzet tegen zijne wettigen souverein, zoo uitbundig verdient geprezen te worden, en of hij niet veeleer gisping dan eere deswegens mogt wegdragen? Zoo zoude men eveneens kunnen vragen, of, indien de beschaving zulks al mogt doen over het hoofd zien, of dan de beschaving bestaat, in de uitdelging van het menschlijk geslacht, van een volk zoover te brengen, dat het zich moet voeden met raauwe boonen in het vruchtbaarste land der wereld, en zich te vreden moet stellen met een hemd voor alle deksel te hebben en een strootmat voor leger. Is het billijk, dat een geheel volk leve en slave voor eenen enkelen, en te diens voordeele? ja voor dien eenen en naar diens willekeur den dood ondergaa; of heeft, als dit onder beschaving moet verstaan worden, dan *Mehemed*-ali wel zijne wederga? en wanneer hij denzelfden weg blijft bewandelen, zal dan niet Syrie weldra even als Egypte ontvolkt, maar dan ook beschaafd zijn? Maar zou het dan geene beschaafdheid zijn, om met Europeers alles op Europeschen voet in te rigten; legers, vloten en groote etablissementen daarmede op te rigten en op te vullen, niet zoo als dat in gematigden trant in Turkije plaats heeft, maar zoo als zich dat afzigtelijk voordoet in Egypte? Of zou men in dat alles niet veeleer moeten vinden, eenen Vorst die zijnen eed als onderdaan verzaakt, die de volksregten met voeten treedt, en die onder den dekmantel van philantropische beschaving, de philosophen van den laatsten tijd in zijn voordeel tracht te winnen, waar het hem alleen te doen is, om uitbreiding van gezag en vermeerdering van zijnen onmetelijken rijkdom? — Wij willen niet onderzoeken of in alles de maatregelen van den Turkschen keizer, om zijn volk tot de europesche beschaving te brengen en het die aangenaam te maken, altijd even gelukkig en doeltreffend gekozen zijn, maar als wij een blik werpen, op de wijze hoe die beschaving wordt ingevoerd in Turkije en in Egypte, dan is het zeer aan twijfel onderhevig, of den door de liberalen zoo zeer uitgeflotenen sultan niet veeleer den palm der overwinning mag toegereikt worden, dan den door de philantrophen vergoden *Mehemed*-ali! Zoodra men het echter, en dit gebeurt tegenwoordig zeldzamer, eens wordt, zal de keuze niet meer twijfelachtig wezen.

VILLE DE BREDA. — THÉATRE FRANÇAIS.

(*Avec et sous la protection des autorités.*)

Les artistes sous la direction de Mr. ALEXANDRE, ex 1er comique des Théâtres Royaux de La Haye et d'Amsterdam, auront l'honneur de donner: pour leur Représentation d'adieu et les Debuts de M. BLUM, *Mercredi*, 31. Octobre 1838. Une Soiree *Extraordinaire Musicale et Dramatique*, dans laquelle se feront entendre. Les frères PEGGI et compagnie, mandolinistes honoraires de sa Majesté MARIE LOUISE, Duchesse de *Parme*. 1. SIMPLE HISTOIRE, Comédie-Vaudeville en 1 acte tiré du roman, par M. *Scribe* et *Decourcy*. 2°. OUVERTURE DU BARBIER DE SÉVILLE, exécuté sur deux mandolines, avec accompagnement de Guitarre. 3°. ANDANTE VARIÉ, composé et exécuté, par Mr. PEGGI JEUNE. 4. LE MARI ET L'AMOUR, Comédie en 1 Acte et en prose du Théâtre Français, par Mr. *Vial*. M. BLUM, second amoureux, remplira le rôle *d'Ernest*. 5°. SCÈNE ET CAVATINE DE LA SOMNAMBULE, de *Bellini*. 6°. PHILOMÈLE, Walse de *Strauss*, avec coda à caprice, par PEGGI JEUNE. 7°. GRANDE FANTAISIE, exécutée sur le Violon, par Mr. *Mulheim*.

Prix des Places 1,25. Pour MM. le abonnés, Militaires et Dames 1 fl. Le spectacle commencera à 7 heures et finira à 10¼.

** Ten Kantore van K. LION alwaar reeds onderscheidene hooge Prijzen zijn getrokken, is wederom getrokken in de 175ste Koninklijke Loterij, Tweede Klasse, op №. 8373, de kapitale Prijs van TWINTIG DUIZEND GULDEN.

En in de thans trekkende Vijfde Klasse, op de Achtste Lijst, op №. 8386, de Premie van TWEE DUIZEND GULDEN.

Devies: *Hopen en wenschen,*
Doen alle menschen.

STEENBERGEN, 20. October 1838.

MALADIES SECRETES.

Traitement du docteur

CH. ALBERT.

BREDA, chez Mr. N. A. P. MAASEN,
Apotheker, op de Havermarkt, 1.

** Door BROESE & COMP., te *Breda*, is alom verzonden het uitvoerig *Prospectus* eener onderneming getiteld:

MILITAIRE BIBLIOTHEEK,

OF

VERZAMELING

VAN BELANGRIJKE

Militaire Wetenschappelijke Werken

VAN

VOORNAME SCHRIJVERS.

In *eene serie* van **10** deelen,

Tegen den prijs van *f* 31,80, kostende de oorspronkelijke uitgaven te zamen *f* 46,95.

Bovengemelden hebben het genoegen hiermede het MILITAIRE PUBLIEK, onder den bovenstaanden titel, eene Inteekening aan te kondigen op *eene Serie van* TIEN *boekdeelen*, over de krijgswetenschap handelende, die zij vertrouwen, dat de algemeene belangstelling zal opwekken. Door deskundigen voorgelicht in de keuze van in de daad voortreffelijke Hoogduitsche Militaire Werken, en hunne aandacht in de eerste plaats gevestigd zijnde op de voortbrengselen van mannen, wier namen voorzeker bij het Nederlandsche Leger met roem bekend zijn, als: **VON DECKER, VON BRANDT, VON CLAUSEWITZ**, durven de Uitgevers, met eenig zelfvertrouwen hunne nieuwe onderneming aankondigen, waardoor zij hopen bij te zullen dragen, om den Officier zijne bibliotheek, langs eenen goedkoopen weg, met de onontbeerlijkste krijgslektuur, van Duitschen bodem afkomstig, te doen verrijken. De strekking tot dit laatste blijkt genoegzaam hieruit, dat de vier uit het Hoogduitsch vertaalde, en in deze Serie opgenomene werken, welke bereids de pers verlaten hebben, ruim *dertig percent* minder kosten dan de oorspronkelijke uitgaven; terwijl de ter perse gaande vertaling van VON CLAUSEWITZ, waarvan de oorspronkelijke uitgave, mede in vijf deelen bestaande, *f* 35,00 kost, blijkens de hierachter volgende opgave, gezamenlijk slechts tegen *f* 20,85 aan de Heeren Inteekenaren zal worden berekend.

De Serie zal bestaan uit de volgende Werken:

I. TAKTIEK DER DRIE WAPENS, INFANTERIE, KAVALLERIE EN ARTILLERIE. Naar het Hoogduitsch van HEINRICH VON BRANDT, Majoor bij den Generalen Staf in Pruissische dienst, door J. J. VAN MULKEN, Kapitein der Infanterie, bij de Koninklijke Militaire Akademie. Verrijkt met 5 Plans . . . . *f* 2,00.

Omtrent de waarde van dit werk leest men in de *Litteratur Zeitung* van 1833 het volgende:

» Degene die over de Taktiek van alle wapenen wil schrijven, moet eene volkomene ondervinding van den oorlog, groote belezenheid, grondige geschiedkundige vorming, veel scherpzinnigheid en natuurlijken takt bezitten, vooral geen bijzonder wapen aankleven. Zoodanige eigenschappen vindt men zelden vereenigd; bij den schrijver van het onderhavige werk echter in eenen zeer aanmerkelijken graad, waarom zijn werk tot de meest verdienstelijke van die soort behoort. De Resensent wenscht, dat dit werk in de handen van alle jonge officieren kome en vlijtig gelezen worde. »

II. WERKDADIGE STRATEGIE VAN C. VON DECKER. Uit het Hoogduitsch vertaald door J. C. VAN RIJNEVELD, Kapitein der Artillerie, bij de Koninklijke Militaire Akademie. (Kostende de afzonderlijke Uitgave *f* 1,80). . . . . *f* 1,40.

III. DE KLEINE OORLOG IN ZIJNE VERSCHILLENDE BETREKKINGEN. Naar het Hoogduitsch van HEINRICH VON BRANDT, Majoor bij den Generalen Staf in Pruissische dienst, door J. J. VAN MULKEN, Kapitein der Infanterie bij de Koninklijke Militaire Akademie. Verrijkt met drie Plans. . . . . *f* 2,40.

Aan het slot eener recensie in de Pruissische *Militär Litteratur Zeitung*, leest men het volgende » De waarde van het voor ons liggende werk, hetwelk resensent met een waar genoegen herhaaldelijk gelezen heeft, en hetwelk hij van zijne pligt rekent zijnen krijgsmakkers, jong en oud, dringend aan te bevelen, wordt verhoogd door een groot getal zeer belangrijke voorbeelden, uit de oudere en nieuwere oorlogen geput, veelal uit de ondervinding van den schrijver zelven. Wij kunnen den wensch niet onderdrukken, dat de geëerde schrijver, die de krijgsgeschiedenis in den grond kent, eene verzameling mogt uitgeven der belangrijkste voorbeelden van ondernemingen uit het gebied van den Kleinen Oorlog, en daardoor den jeugdigen officier eene even leerrijke, als behagelijke, lektuur verschaffen, zooals de Overste VON DECKER zulks voor de onder-officieren en soldaten heeft gedaan. »

IV. TERREINLEER. Bewerkt door Dr. F. A. O'ETZEL, Majoor bij den Generalen Staf in Pruissische dienst. Uit het Hoogduitsch vertaald, naar de tweede Uitgave, door G. A. VAN KERKWIJK, Kapitein-Ingenieur, bij de Koninklijke Militaire Akademie. Verrijkt met drie Plans. *f* 2,25.

De *Litteratur Zeitung* van 1834 getuigt, dat de schrijver van dit werk in eene wetenschappelijk opzigt als officier van den Generalen Staf en leeraar aan de algemeene krijgsschool, met roem bekend, zich in dit zijn werk de moeite heeft gegeven, zoowel om het terrein naar zijn uiterlijke gedaante, als geognostisch te beschrijven en graphisch voor oogen te stellen. In hoever het mogelijk is om dit alles in een klein octavo-boekdeel op te nemen, zonder van het eene te veel en van het andere te weinig te zeggen, en welk plan daarbij tot grondslag ligt, kan uit een overzigt van den inhoud blijken. Het geheel is met *kennis van zaken, grondigheid en omzigtigheid* behandeld.

V. BIJDRAGE TOT DE KENNIS DER VERSTERKINGSKUNST, met een Aanhangsel, bevattende opgaven, aanteekeningen, enz. voor de verschillende wapens, door J. G. W. MERKES, 1sten Kapitein Ingenieur enz. enz. (Groot ruim 700 bladzijden met 13 uitslaande tabellen, kostende de afzonderlijke uitgave *f* 4,60). . . . . *f* 2,50.

Voorts de voornaamste veldtogten uit de nagelaten werken van den Generaal **CARL. VON CLAUSEWITS** over den oorlog en de oorlogvoering, bestaande in de volgende:

VI. DE VELDTOGT VAN 1796 IN ITALIE. . . . . *f* 4,00.

VII. DE VELDTOGTEN VAN 1799 IN ITALIE EN ZWITSERLAND. (In het oorspronkelijke 2 8vo. deelen). 1ste tot 5de Afdeeling. . . . *f* 4,00.

VIII. Idem het 2de Deel. 6de tot 9de Afdeeling. . . . . *f* 3,75.

IX. DE RUSSISCHE VELDTOGT VAN 1812.

Uit te geven in één Deel met:

DE VELDTOGT VAN 1813 TOT AAN DEN WAPENSTILSTAND. MET EEN AANHANGSEL, HISTORISCHE BOUWSTOFFEN VOOR DE STRATEGIE BEVATTENDE, WELKE UIT DEZEN VELDTOGT GETROKKEN ZIJN. — Dit aanhangsel, ofschoon onvoltooid onder de nagelaten papieren des beroemden Schrijvers gevonden zijnde, is door den uitgever van VON CLAUSEWITZ's werken, evenwel van een te belangrijken inhoud geoordeeld, om het niet insgelijks door den druk te verspreiden. . . . . *f* 4,10.

(*Van dit deel, als naar veler meening de belangrijkste veldtogten bevattende, zal het eerst eene vertaling het licht zien.*)

X. OVERZIGT VAN DEN VELDTOGT VAN 1814 IN FRANKRIJK. MET EENE STRATEGISCHE KRITIEK VAN DIEN VELDTOGT.

Uit te geven in één Deel met:

DE VELDTOGT VAN 1815 IN FRANKRIJK. . . . . *f* 4,00.

Alle Hoogduitsche militaire tijdschriften hebben met den grootsten lof van den arbeid des generaals VON CLAUSEWITZ gewaagd. Wij bepalen ons, ten proeve hiervan, met slechts eenige zinsneden aan te halen uit de recensie van den beroemden Pruissischen majoor der genie L. BLESSON, voorkomende in de *Militair Litteratur Zeitung* van 1832, voor November en December:

» Het bovengenoemde werk zal eene nieuwe afdeeling in de krijgswetenschap daarstellen, of beter gezegd, het geeft dezelve een burgerregt onder de overige wetenschappen. Men heeft tot heden afzonderlijke regelen voor de krijgskunst te zamengesteld, die zich langzamerhand van de hoogte van het handwerk tot op die van kunst opgebeurd hebben; maar nog was het verheven standpunt niet bereikt, waarop deze kunst tot grondslag eener wetenschap konde gelegd worden. De generaal VON CLAUSEWITZ is de eerste geweest, die, door eenen diep wijsgerigen blik gesterkt, het zich ten taak stelde, om de eigenlijk gezegde wetten te bepalen en daarmede den grondslag voor de krijgswetenschap te leggen. Het daarnaarstreven geeft aan dit werk eene eigene kleur, een geheel eigenaardigen hoogst opmerkelijken stempel. »

VOORWAARDEN VAN INTEEKENING.

1°. De *Militaire Bibliotheek*, uitgegeven wordende in 10 Deelen, waarvan 4 Deelen reeds het licht zien, zal, bij genoegzame deelneming, in 1839 komplect aan HH. Inteekenaars worden afgeleverd.

2°. Dadelijk bij de inschrijving worden de 4 uitgegeven Deelen aan de Inteekenaars gezonden.

3°. Men abonneert zich ook voor minder dan 10 Deelen, met dien verstande echter, dat diegene welke zich in het geval bevindt van reeds vroeger zich de werken van VON BRANDT, *Taktiek der 3 Wapens* en *de Kleine Oorlog*, DECKER, *Strategie* en J. G. W. MERKES, *Bijdrage tot de Versterkingskunst*, te hebben aangeschaft, alleen voor de zes, zeven, acht of negen overige Deelen, kunnen abonneren.

4°. Ten einde de deelneming in deze onderneming (wat de betaling betreft), zoo gemakkelijk mogelijk te maken, zal aan de Inteekenaars slechts *f* 1,50, elke maand of *f* 4,50, per kwartaal, van het bedrag der ontvangen werken uit de *Militaire Bibliotheek*, in rekening gebragt worden.

5°. Geen der werken welke in de *Militaire Bibliotheek* zijn en worden opgenomen, zullen, buiten de Inteekening, anders dan tegen den *zeer verhoogden* prijs verkrijgbaar zijn.

6°. De *naamlijst der Inteekenaren* zal vóór het eerst volgend uit te geven deel geplaatst worden.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.